Motion till riksdagen 1985/86:57

Rune Rydén

Ny skollag m. m. (prop. 1985/86:10)

I skolförfattningsutredningen, som har utgjort underlag för proposition 1985/86:10 om ny skollag m.m., föreslogs att skolstyrelsen skulle få befogenhet att förelägga vite. Utredningen skrev (Ds U 1981:4, s. 145):

Kommunala nämnder, bl. a. hälsovårdsnämnd (miljö- och hälsoskyddsnämnd) och byggnadsnämnd, har i olika författningar getts möjlighet att förelägga vite. Föreläggande av vite bör enligt utredningens mening kunna anförtros åt skolstyrelsen. Det är angeläget att skolstyrelsen vid behov anlitar juridisk sakkunskap vid föreläggande av vite så att föreläggandet blir korrekt och begripligt utformat. Kommunerna torde i allmänhet ha någon jurist som vid behov kan hjälpa skolstyrelsen i de mycket sällsynta fall då vitesföreläggandet enligt skollagen aktualiseras.

Frågor om utdömande av vite skall enligt skolförfattningsutredningen prövas av länsrätten, eftersom sådana frågor främst av rättssäkerhetsskäl redan i första instans bör vara föremål för domstolsprövning.

Föredragande statsrådet föreslår att det även i fortsättningen skall ankomma på länsskolnämnden att både förelägga och utdöma vite. Enligt min uppfattning borde i stället skolförfattningsutredningens förslag ha framförts som regeringens förslag.

Den nuvarande ordningen har som bakgrund de förhållanden som rådde vid tillkomsten av 1962 års skollag. Det fanns då i landet något över 1 000 kommuner med en ofta svagt utvecklad skolledarorganisation. Nu finns det 284 kommuner med en helt annan skolorganisation och kommunal organisation över huvud taget. Tillgången till juridisk expertis, även kvalificerad sådan, finns regelmässigt. År 1962 fanns krav på juridisk skolning hos länsskolnämndernas förste byråsekreterare, sedermera byrådirektörer och avdelningsdirektörer. Den representant som länsstyrelsen utsåg i länsskolnämnderna skulle vara förvaltningsjurist. Några motsvarande krav finns inte längre. Bland nämndernas tjänstemän blir den juridiska sakkunskapen alltmer sällsynt. Sålunda finns det inte längre någon utbildad jurist på flera länsskolnämnder. Jag kan därför inte finna något som helst skäl längre till att inte låta skolstyrelsen få förelägga vite. Det är ju också skolstyrelsen som ofta i samråd med socialnämnden har att svara för den utredning som måste föreligga om fråga uppkommer om vitesföreläggande. Skolstyrelsen bör, i detta fall, kunna få samma ställning i kommunen som byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. De handlägger ju också i flertalet fall partsärenden. Vidare bör man också observera det starka skydd för den

enskilde som det innebär att lagrådet har föreslagit att det är länsrätten som skall utdöma vitet.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer jag

att riksdagen med ändring av 3 kap. 16 § i regeringens förslag till ny skollag beslutar att det skall vara skolstyrelsen som förelägger vite och länsrätten som utdömer det när skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång.

Stockholm den 15 oktober 1985

Rune Rydén (m)